



Vodohospodári nasadili na zamrznutý Dunaj ľadoborce

Bratislava, 11.01.2017

Vzhľadom na dlhotrvajúce nízke teploty došlo ku zamrznutiu Dunaja. Na zabezpečenie plynulosti a bezpečnosti vodnej dopravy, nasadil Slovenský vodohospodársky podnik na rozrúšanie ľadu 3 ľadoborce.

Riziká vzniku ľadových povodní v zimnom období stúpajú v dôsledku náhleho oteplenia, topenia sa ľadu, narušenia ľadovej celiny na ľadové kryhy rôznych veľkostí. Keď sa ľadové kryhy posúvajú po rieke, vytvára sa ľadochod.

Ľadová povodeň vzniká v dôsledku rozrušenia sa zamrznutého vodného toku, kedy sa ľadové kryhy dostávajú do pohybu a pri zúženom profile toku alebo pri mostoch sa zastavujú, hromadia a zapchávajú prietokový profil. Ľadová zápcha je fenomén, ktorý môže vyvolať nebezpečné, až kritické povodňové situácie. Môžu vznikáť krízové situácie, ktoré ohrozujú územia pozdĺž rieky Dunaj.

Na rozrušovanie ľadov na riekach je možné použiť ľadoborce. SVP š.p., Odštepny závod Bratislava, ako správca vodného toku Dunaj rozhodol o nasadení lodí (ľadoborcov) na rozrušovanie ľadov. Do prevádzky sú nasadzované ľadoborce - BD BREZNO, BD KRUPINA a remorkér BD DUNAJ.

„V rámci preventívnych opatrení sme rozhodli o nasadení troch ľadoborcov na zabezpečenie plynulej a bezpečnej plavby na Dunaji a na zamedzenie prípadných škôd“, povedal Ing. Jozef Dúcz, riaditeľ Odštepneho závodu Bratislava, Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.

V prípade, ak je ľad hrubší v rámci medzištátnej spolupráce môže SVP, š. p. využiť pomoc vodohospodárov z Maďarska. Tí disponujú špeciálnym ľadoborcom, ktorý rozbíja ľad kývaním sa z jednej strany na druhú.

Táto výpomoc bola potrebná naposledy v roku 2006.

Nasadené lode

Ľadoborec Brezno kotví v prístave Bratislava, kde narušuje ľadovú celinu v prístavných bazénoch.

Ľadoborec Krupina kotví v Čunove a v prípade vzniku ľadových bariér naplavených z vyššie položených profilov Dunaja a z rieky Morava ich hneď môže rozrušovať a nasmerovať pohyb kryh na hať do starého koryta Dunaja.

V prístave Komárno zabezpečuje lámanie ľadu remorkér BD DUNAJ.



Princíp rozrušovania ľadov

Po priplávaní k ľadovej vrstve, ľadoborec ostrým špicom vybehne na ľadovú kryhu. Svojou vlastnou váhou rozdrobí ľadovú kryhu na menšie kusy.

Technické parametre ľadoborcov

Brezno a Krupina sú sesterské lode vyrobené v rokoch 1989 a 1990 maďarskými lodenicami GANZ DANUBIUS.

Parametre: dĺžka – 35,25m, šírka – 8,28m, ponor – 1,8m.

Pohon zabezpečuje jeden 6-valcový dieselový turbo motor ČKD o výkone 515kW (700koní), ktorý poháňa jednu 4-listovú propelu. Celkový výtlak lode je 306t. Minimálny počet posádky sú je 4 členovia (kapitán, strojník a 2 lodníci).

Remorkér BD DUNAJ bol vyrobený v roku 1957 Slovenskými Lodenicami Komárno.

Parametre: Dĺžka – 44,1m , šírka - 7,25m, ponor - 1,7m.

Pohon dva 6-valcové dieselové motory ČKD o celkovom výkone 676kw (920koní), ktoré prenášajú silu na dve 5- listové propele. Celkový výtlak lode je 314t. Minimálny počet posádky sú 5 členovia (kapitán, kormidelník, strojník a 2 lodníci).

História ľadových povodní

Prvý záznam o zamrznutom Dunaji na území Bratislavy je z roku 793 - vtedy mala zamrznúť aj rieka Rýn. Na Dunaji vraj bolo toľko ľadu, že sa pri ústi do Čierneho mora roztápal ešte aj v lete. Obdobná situácia nastala aj v roku 995, keď zima na Dunaji trvala 7 mesiacov (od novembra do mája).

V roku 1242 cez zľadovatený povrch Dunaja prešlo aj mongolské vojsko pod velením Oduchána. Spojil sa s vojskami ďalšieho mongolského vládcu Batuchána, čo umožnilo mongolským vojskám plieniť Uhorsko pol roka.

Zachovala sa aj správa z roku 1455, kedy sa naloženému vozu podarilo prejsť po zamrznutom Dunaji. Vtedajší prešporský richtár ocenil túto odvahu peňažnou odmenou.

Najnebezpečnejšia situácia nastala v roku 1850. Ľadová povodeň vznikla zastavením ľadochodu a vytvorením bariéry v profile Vlčieho hrdla v Bratislave. Dňa 5.2.1850 hladina Dunaja prudko stúpala a zaplavilo mesto do výšky 1123 cm. Voda a veľké kusy ľadu spôsobili rozsiahle škody na budovách pozdĺž toku. Podľa dobových prameňov prišlo o život 6 ľudí. Neodškriepiteľným znakom ako vysoko siahala hladina rieky pri ľadovej povodni je znak na múre Primaciálneho paláca v Bratislave.

Dunaj úplne zamrzol pri silných mrazoch v rokoch 1927 a 1928.

V zime 1946/1947 bol Dunaj najdlhšie zamrznutý, ľad zastavil tok na 90 dní.



Mrazy v roku 1956 (20.2.) zapríčinili kompletne zamrznutie Dunaja. Výška ľadových kryh dosahovala úroveň 1,8m. Zabránila odtoku vody a hladina Dunaja začala stúpať. V sobotu 3.3.1956 hladina dosahovala hodnotu 912 cm, čo vyvolávalo obavu, že obrovské kusy ľadu poškodia kamenné piliere Starého mosta. Úrady rozhodli rozbiť ľad pomocou leteckého bombardovania. Robilo sa to tak, že lietadlá priamo na kryhy zhadzovali bomby.

Pozoruhodným úkazom bolo úplne zamrznutie Dunaja v Bratislave v roku 1963. Ľadové kryhy bolo vidno na Dunaji aj v rokoch 1985 a 1987.

Začiatkom roku 2006 skomplikoval život obyvateľom obcí Bodíky, Dobrohošť a Vojka zamrznutý Dunaj. Tento prírodný úkaz chodili obdivovať návštevníci Vodného diela Gabčíkovo, zastavila sa premávka kompy a obyvateľom obcí sa cesta na pevninu predĺžila z 500 m na 50 km obchádzku.

Po regulácií rieky a spevnení jej brehov, ale aj dôsledkom klimatických zmien a globálneho oteplenia sa ľadové zovretia na Dunaji takmer nevyskytujú.



Doplňujúca informácia pre médiá:

Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. bol založený v roku 1997. Vznikol spojením štyroch štátnych podnikov – Povodie Dunaja, Povodie Váhu, Povodie Hrona a Povodie Bodvy a Hornádu.

SVP, š. p. spravuje vodné toky v dĺžke 32 738 km, 287 vodných nádrží, 2 811 km ochranných hrádzí a kanálovú sieť v dĺžke 1 812 km, takisto je prevádzkovateľom Vodného diela Gabčíkovo. Celková plocha povodí je 49 015 km².

Organizačne je tvorený Podnikovým riaditeľstvom so sídlom v Banskej Štiavnici, štyrmi odštepnými závodmi (Bratislava, Piešťany, Banská Bystrica a Košice) a jednotlivými správami povodí.

Odštepný závod Bratislava

- *Závod Dunaj*
- *Závod Gabčíkovo*
- *Správa povodia Moravy*
- *Správa vnútorných vôd Komárno*
- *Správa vnútorných vôd Šamorín*

Odštepný závod Piešťany

- *Správa povodia horného Váhu*
- *Správa povodia stredného Váhu 1*
- *Správa povodia stredného Váhu 2*
- *Správa povodia dolného Váhu*
- *Správa povodia hornej Nitry*
- *Správa povodia dolnej Nitry*

Odštepný závod Banská Bystrica

- *Správa povodia horného Hrona*
- *Správa povodia stredného Hrona*
- *Správa povodia dolného Hrona a povodia dolného Ipl'a*
- *Správa povodia horného Ipl'a*
- *Správa povodia Slanej*

Odštepný závod Košice

- *Správa povodia Hornádu a Bodvy*
- *Správa povodia Bodrogu*
- *Správa povodia Laborca*
- *Správa povodia Dunajca a Popradu*